Adgangen til naturen

Det er forår, og vi vil alle gerne ud i naturen. Ligesom lærken og viben er skovgæsterne en sikker forårsbebuder. Som ejer af en jordbrugsejendom må man acceptere, at der på visse vilkår færdes gæster på ens ejendom.

Private land- og skovbrugsejendomme er en del af det, som mange kalder 'naturen'. Indenfor visse regler har alle mulighed for at færdes her. Man kan efter temperament og omstændigheder irritere sig over det, eller man kan glæde sig over, at der også er andre, der synes, at éns ejendom er attraktiv.

Under alle omstændigheder er det nyttigt at kende de regler, som gæsterne skal respektere ved færdsel på private arealer. De vigtigste regler for færdsel i naturen er beskrevet til højre herfor. En ejer har naturligvis altid lov til at give folk yderligere rettigheder end dem, de har ifølge loven.

De nærmere regler findes i Naturbeskyttelsesloven og Mark- og Vejfredsloven samt i Adgangsbekendtgørelsen. De er i detaljer gennemgået på Naturstyrelsens hjemmeside: www.naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/adgang/hvormaajegfaerdes

Generelle adgangsregler

Gæster færdes altid på eget ansvar (dog har skovejeren pligt til at fjerne fx farlige grene ud mod veje og stier).

Gæster må færdes i naturen hele døgnet – bortset fra private skove, hvor man kun må færdes fra kl. 6 morgen til solnedgang.

Hunde skal føres i snor undtagen på offentlige veje, på private fællesveje og på strande i vinterhalvåret.

Gæster må ikke slå sig ned tættere end 150 m fra beboelse og driftsbygninger.

Gæster skal respektere hegn.

Der må ikke tændes bål, anvendes kogeapparater eller lign. (bortset fra på strande).

Der må ikke slås telt op uden særlig tilladelse.

Kan man færdes lovligt til fods, er det også tilladt at cykle, at anvende kørestole, herunder el-kørestole og 3-hjulede knallerter for handicappede samt at medtage barnevogne.

Lodsejeren har mulighed for efter aftale med kommunen at lukke adgangen til visse områder, hvor dyre- eller planteliv trues af færdsel.

Alle, der færdes i naturen, skal rette sig efter de anvisninger, som lodsejeren giver dem eller som fremgår af skiltning.

Veje uden for skoven

Publikum har hele døgnet ret til at færdes på cykel og til fods ad offentlige og private veje samt på markveje og etablerede stier i det åbne land. Ridning er som udgangspunkt også tilladt. Man har dog som ejer lov til ved skiltning at forbyde ridning på private veje.

Cykling - også med mountainbikes - er kun tilladt på stier, der fremtræder som egnede hertil for almindelige cykler.

På enkeltmandsejede veje og stier skal hunde føres i snor, men dette kan ikke kræves på private fællesveje.

Det er tilladt at færdes til fods, på cykel og til hest ad private veje i det åbne land.

Man kan forbyde færdsel, hvor man kan godtgøre, 1) at færdslen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, 2) at færdslen i særlig grad generer privatlivets fred, eller 3) at et forbud er nødvendigt for at beskytte plante- og dyrelivet. (Kommunen kan helt eller delvist tilsidesætte sådanne forbud).

Man kan desuden forbyde færdsel ad private enkeltmandsveje og stier på dage, hvor der holdes jagt, eller hvor færdslen på grund af intensivt landbrugsarbejde kan være forbundet med fare. Med jagt forstås her selskabsjagt. Færdsel kan endvidere forbydes ved skiltning fra kl. 6 til kl. 7 under sommerpürschen.

Hvis man ønsker at nedlægge markveje, skal dette anmeldes til kommunen. Den kan i visse tilfælde modsætte sig en nedlægning.

Udyrkede arealer

Publikum har ret til at færdes til fods og tage ophold på udyrkede arealer, hvis der i øvrigt er lovlig adgang til området.

Pløjemarker og stubmarker er ikke omfattet af definitionen udyrkede arealer, selvom de ligger udyrkede hen, og færdsel er derfor ikke tilladt, uanset at færdslen ikke skader afgrøderne.

Dyrkede græsarealer indgår heller ikke. Et græsareal betragtes som dyrket, hvis det regelmæssigt underkastes en behandling som led i en økonomisk anven-

delse. Enge og græsningsarealer, hvor der tages høslæt, anses derfor som dyrkede.

Den generelle tilladelse til færdsel gælder heller ikke arealer, der er forsvarligt hegnede. Hvis der ikke er græssende husdyr på et hegnet areal, er der dog lovlig adgang gennem låger og led – med mindre dette er forbudt ved skiltning (forbudsskiltning er stadig kun tilladt, hvis man kan sandsynliggøre, at færdslen er til gene, og hegning alene med det formål at holde publikum ude, er ikke tilladt).

Der er en gråzone vedrørende braklagte marker. Et areal, som har ligget brak i op til 5 år, vil sædvanligvis ikke betagtes som udyrket, og der er således ikke ad-

Gæster både i det åbne land og i skoven har adgang til hegnede arealer via låger, stænder og led, hvis der ikke går dyr på arealet.

Skiltning

Skilte skal følge og respektere bestemmelserne i lovgivningen. Man kan derfor ikke forringe publikums rettigheder ved skiltning, men man kan påpege, hvilke regler, som gælder.

Ved indgangen til skove kan fx opsættes det traditionelle skilt med de vigtigste færdselsregler. Disse skilte fås gratis ved henvendelse til Dansk Skovforening (33244266), som administrerer ordningen for Miljøministeriet.

Anden skiltning er også mulig - se eksemplet til højre. Dog er såkaldte 'skræmmeskilte' forbudt. Det vil sige skilte, der bevidst giver halve og misvisende oplysninger fx bare skriver 'PRIVAT'. Det er tilladt at skrive 'privat' på et skilt, men der skal suppleres med en anden oplysende tekst, fx 'færdsel til fods og på cykel tilladt'.

gang. Mens et areal, som har ligget brak i meget lang tid, normalt vil betragtes som udyrket, hvorved der er adgang. Adgangsretten ophører dog, hvis arealet på lovlig vis opdyrkes igen.

Tilladelse til færdsel på udyrkede arealer gælder ikke udyrkede bræmmer langs hegn, vandløb og søer, med mindre de grænser op til arealer, der er åbne for offentligheden. Der bliver ikke adgangsret, blot fordi en vej, der er offentlig tilgængelig, krydser en sådan bræmme.

Hunde skal også her altid føres i snor.

Man kan dog forbyde adgangen til ovennævnte arealer på dage, hvor der holdes jagt - som nævnt ovenfor.

Færdsel i skovene

Grundreglen er, at publikum har ret til at færdes til fods og på cykel ad stier og veje fra kl. 6 morgen til solnedgang.

Ved stier forstås permanente, menneskeskabte færdselslinier, og omfatter således ikke hugstspor, vildtveksler o.l. Cykling er kun tilladt på stier, som egnede hertil for almindelige cykler. Hunde skal altid føres i snor.

'Fladefærdsel' er ikke tilladt, dvs. færdsel inde i bevoksningerne eller på udyrkede, åbne arealer i skovene. Skovejeren har ret til ved skiltning eller fysisk afspærring at lukke af for færdsel på ulovligt etablerede trampestier.

Hvis skoven er mindre end 5 ha, kan man lovligt forbyde adgang ved skiltning. Hvis den lille skov støder op til anden skov, forstås skoven dog som det samlede sammenhængende skovareal.

Adgangen kræver i øvrigt altid, at man kan komme lovligt til skoven. Det er ikke tilladt at passere stengærder, jordvolde og hegn, der afgrænser skoven – der er kun adgang gennem lovlige passager.

Det er forbudt at forsøge at hindre publikums færdsel ad veje og stier ved placering af fældede træer, hugstaffald, eller ved at opsætte 'usædvanlige' hegn o.l. (dvs. hegn, der ikke har til formål at beskytte nykulturer.)

Som skovejer har man dog ingen forpligtelse til konstant at holde veje og stier

Konfrontationer

På skovejerens forlangende har enhver, der bryder reglerne for færdsel i en skov, pligt til at oplyse sit navn og sin bopæl.

Som en foranstaltning i ekstreme tilfælde – fx ved bestyrket mistanke om krybskytteri o.l. – har man som skovejer lov til at foretage en privat anholdelse. Den anholdte skal i så tilfælde snarest muligt overgives i politiets varetægt.

En privat anholdelse kræver dog, at 'frihedsberøvelsen efter sagens art og omstændigheder i øvrigt ikke er et uforholdsmæssigt indgreb'. Det vil sige, at anholdelse ikke kan bruges i forbindelse med almindelige overtrædelser af bestemmelserne om offentlighedens færdsel i naturen.

ryddede for grene, der fremkommer i forbindelse med skovninger.

I skoven kan man også ved skiltning forbyde færdsel på dage, hvor der holdes selskabsjagt, og det er muligt at forbyde færdsel fra kl. 6 til kl. 7 under sommerpürschen. Endvidere kan man forbyde færdsel, hvor det på grund af intensivt skovningsarbejde kan være forbundet med fare (skovejerens skøn).

Med skiltning kan man forbyde færdsel i skoven på dage, hvor der holdes selskabsjagt. Husk at skiltet også skal angive tidsrummet, hvor skoven er lukket, og fjernes igen efterfølgende.

Imødekommenhed

Det koster normalt ikke noget at være imødekommende. Men det er klart nemmere at være imødekommende over for folk, der respekterer gældende regler, og som forstår, at de er gæst på anden mands ejendom.

Jordbrugets organisationer opfordrer generelt til åbenhed i forhold til den lovlige færdsel ud fra den betragtning, at et dårligt image kan medføre yderligere restriktioner i ejernes dispositionsfrihed.

Dansk Skovforening har følgende anbefalinger til skovejerne:

- Svar altid på henvendelser – og svar positivt så ofte som muligt
- Hvis der gives afslag så forklar hvorfor og foreslå alternativer
- Tag godt imod skoleklasser
- Tag ikke betaling for den del af den organiserede færdsel, der kommer fra skolebørn, spejdere, vandrere og andre bløde grupper
- Fortæl de gode historier om skoven og skovdriften
- Forklar om væsentlige ændringer og tiltag, hvor der er lejlighed til det
- Overvej at lave et arrangement på Skovens Dag

Skiltningen skal ske ved de almindeligt anvendte indgange og skal angive det tidsrum, hvor forbuddet gælder. Skiltene skal fjernes ved periodens udløb.

Ridning er ikke tilladt på skovveje, og slet ikke i bevoksningerne. Ridning er dog tilladt ad private fællesveje, der fører gennem skove. Her kan de vejberettigede dog forbyde ridning ved skiltning. Man kan også her give folk ekstra rettigheder – gratis eller mod betaling (ridekort).

Uanset om færdsel sker efter reglerne, så kræver organiserede aktiviteter eje-

Cykling er tilladt i skoven - men kun på stierne. Mountainbikes må også kun køre på stier, som er egnede for almindelige cykler.

rens tilladelse, hvor deltagerantallet er over 30, (for skoleklasser og spejdere over 50). Det samme gælder alle erhvervsmæssige arrangementer uanset deltagerantal. Ejeren har ret til at kræve betaling i forbindelse med sådanne aktiviteter – se dog boksen vedrørende imødekommenhed.

Publikum har ret til – i begrænset omfang og til privat brug – at indsamle svampe, bær, frugter, kogler, mos, lav samt grene fra skovbunden. Dog i princippet kun, hvad man kan nå fra vej og sti.

Det er aldrig tilladt at klippe eller indsamle pyntegrønt fra træer eller fra skovbunden.

Ifølge loven har folk som nævnt kun ret til at færdes på veje og stier i skovene. Alligevel opfordrer jordbrugets organisationer skovejerne til at acceptere færdsel til fods og ophold på lettilgængelige arealer i umiddelbar nærhed af skovens veje og stier (fx til blomsterplukning og kaffedrikning) medmindre det er til væsentlig gene. Det er det, der i den skovpolitiske debat kaldes for 'anemonereglen'.

Planlægning

Det er bedre at forebygge end at helbrede. Med en intern driftsplanlægning kan man ved forskellige tiltag som stisystemer, mærkede ruter, skiltning m.v. i et vist omfang lede publikum ad bestemte ruter og dermed væk fra andre områder. Det kan også medvirke til at forhindre konflikter mellem forskellige brugergrupper.

Størstedelen af skovgæsterne holder sig til de større stier. Foldere med kort og afmærkede ruter er med til at lede publikum ad de stier, hvor man ønsker færdslen.

Hvis du vil vide mere

Så gå ind på www.naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/adgang/hvormaajegfaerdes eller kontakt den lokale Skovdyrkerforening. Her kan du få rådgivning og flere oplysninger om reglerne.

Skovdyrkerforeningen Øst
Fulbyvej 15, 4180 Sorø
Tlf. 57 86 54 60
ost@skovdyrkerne.dk

Skovdyrkerforeningen Fyn
Lombjergevej 1, 5750 Ringe
Tlf. 62 62 47 47
fyn@skovdyrkerne.dk

Skovdyrkerforeningen Nord-Østjylland
Marsvej 3, 8960 Randers SØ
Tlf. 86 44 73 17
sno@skovdyrkerne.dk

Skovdyrkerforeningen Midtjylland
Asmildklostervej 11, 8800 Viborg
Tlf. 87 28 17 88
midt@skovdyrkerne.dk

Skovdyrkerforeningen Østjylland
Parallelvej 9 A, 8680 Ry
Tlf. 86 89 32 22
soj@skovdyrkerne.dk

Skovdyrkerforeningen Vestjylland
Nupark 47 F, 7500 Holstebro
Tlf. 96 10 10 96
vest@skovdyrkerne.dk

Skovdyrkerforeningen Syd
Brejning Søndergade 26, 7080 Børkop
Tlf. 75 86 73 88
syd@skovdyrkerne.dk

SKOVDYRKERNE

Adgangen til naturen

SkovdyrkerTema, maj 2011

Udgivet af:

De Danske Skovdyrkerforeninger
Sekretariatet
Amalievej 20, 1874 Frederiksberg C
Tlf. 33 24 42 66
info@skovdyrkerne.dk
www.skovdyrkerne.dk